

СТАТИСТИКА, ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.01 : 005

Пуцентейло П.Р.,
*д.е.н., професор кафедри обліку і правового забезпечення
 агропромислового виробництва,
 Тернопільський національний економічний університет*

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Putsenteilo P.R.,
*dr.sc.(econ.), professor of accounting and
 legal maintenance department of AIP
 Ternopil National Economic University*

ACCOUNTING AND ANALYTICAL PROVIDING OF THE ENTERPRISE ACTIVITY

Постановка проблеми. Господарська діяльність спрямована на здійснення виробництва, розподіл, обмін і споживання матеріальних благ. При цьому виникає складна система взаємодії людей між собою та з матеріально-речовими елементами виробництва. Для управління цією діяльністю необхідно визначати цілі та планувати шляхи їх досягнення, отримувати інформацію про хід і результати господарської діяльності, приймати рішення про регулювання виявлених відхилень, контролювати виконання рішень і планів, виконувати інші необхідні дії. Управління здійснює постановку конкретних завдань, прийняття оптимальних рішень і організацію контролю, оперативного реагування та оцінку отриманих результатів. В управлінській діяльності підприємств важливу роль відіграє обліково-аналітична діяльність. Її значення підвищується при реформуванні відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. Сьогодні обліковий працівник є не тільки рахівником, котрий фіксує події господарського життя, а фахівцем, здатним не тільки зрозуміти і оцінити будь-які явища, але й передбачити їх, запропонувати шляхи розвитку подій на стратегічну перспективу. Для цього на підприємствах необхідно створити і реалізувати обліково-аналітичну систему. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит об'єднуються в єдину систему у зв'язку з їх загальною цільовою спрямованістю як функція управління і стадії реалізації: підготовкою інформаційної бази, її аналізу та оцінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз теоретичних і практичних питань формування обліково-аналітичної системи показав, що в цілому дана проблема була досліджена багатьма науковцями, які висловлюють свої точки зору на сутність і функціональні можливості обліково-аналітичних систем в цілому. При цьому, можна виділити кілька підходів до розгляду обліково-аналітичної системи: виділення самостійної структури як економічної системи, формування в якості комплексу основних складових (елементів).

Дослідження у цьому напрямі розпочалися у середині 90-х рр. ХХ ст., коли було введено термін "обліково-аналітична система", що характеризує впорядковане формування інформації з облікових і звітних даних [10, с. 35]. Подальший розвиток теоретико-методичних питань обліково-аналітичного забезпечення пов'язаний з розглядом складових компонентів цієї системи в їх взаємозв'язку.

Теоретичні, методичні та практичні проблеми організації економічного аналізу на підприємстві досліджені в наукових працях О.Д. Гудзинського [1], Г.І. Кіндрацької [2], І.Д. Лазаришиної [3], Є.В. Мниха [4], П.Я. Поповича [5], А.Д. Шеремета [6], С.І. Шкарабана [7] та інших, проте в сучасних умовах діяльності підприємств проблеми організації економічного аналізу потребують подальшого їх дослідження.

Аналіз теоретичних і практичних питань формування обліково-аналітичного забезпечення довів, що в цілому дана проблема була досліджена багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими й економістами-практиками, які висловлюють свої точки зору на сутність і функціональні можливості обліково-аналітичних систем в цілому.

Проте, при всьому різноманітті концептуальних підходів до розробки проблеми формування обліково-аналітичних систем, досі до кінця не осмислені цілі і завдання, не в повному обсязі проведені

дослідження в частині виділення основних складових частин і принципів. Поряд з цим, важливе значення в розумінні сутності обліково-аналітичної системи займають і функціональні характеристики.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження поняття обліково-аналітичне забезпечення і його вплив при прийнятті управлінських рішень на підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення господарських процесів і побудови обліково-аналітичної системи присвячено низку наукових праць.

Так, наприклад, Н.А.Тичинін вказує: “Побудова комплексної обліково-аналітичної системи дозволить здійснювати повномасштабне ефективне управління підприємством, створити єдину інформаційну платформу, яка підтримує процес, прийняття управлінських рішень. Тому для формування обліково-аналітичного та інформаційного простору мають бути передбачені механізми збору даних, їх обробки і передачі готової інформації адресно тим, хто в ній зацікавлений і здатний використовувати отримані дані в інтересах підприємства” [8].

Так, на думку окремих науковців, формування обліково-аналітичної системи – це створення наскрізної економічної системи за допомогою відповідного довідково-інформаційного фонду на основі баз даних (облікових, планових, норм і нормативів, звітних даних), що використовується для формування системи аналітичних показників – інструментів вироблення оперативних, тактичних і стратегічних управлінських рішень [9].

Якість обліково-аналітичної інформації залежить від того, наскільки правильно зорганізувати функції управління “облік”, “аналіз”, “синтез” в рамках єдиного процесу управління підприємства в цілому.

І.А. Маслова при визначенні обліково-аналітичної системи звертає увагу на такі поняття як, централізована, децентралізована і частково децентралізована система. У централізованій системі процеси управління реалізують єдину мету. Структура системи повинна забезпечувати незалежність її поведінки від інших цілей. Децентралізована система передбачає процеси управління, котрі незалежно реалізують цілі, притаманні підсистемі. При цьому можливою є ситуація, коли реалізація цілей однієї системи обмежує можливості реалізації цілей інших підсистем. У децентралізованій системі регулятор кожної підсистеми контролює тільки стан цієї підсистеми. Частково децентралізована система є аналогічною децентралізованій щодо множинності цілей, але при цьому регулятори деяких підсистем в змозі контролювати окремі з них, але не всі змінні стану інших підсистем, свобода яких у реалізації їхніх цілей є обмеженою. Підсистеми децентралізованих і частково децентралізованих систем – це елементарні системами, які можуть бути централізованими або децентралізованими повністю або частково. Обліково-аналітичний процес найбільше відповідає моделі частково децентралізованої системи [10, с. 35].

На думку Л.В. Усатової, основними цілями обліково-аналітичної системи є:

- надання інформаційної підтримки у прийнятті рішень;
- проведення аналізу та оцінки ефективності діяльності підприємства в цілому і в розрізі його підрозділів;
- контроль і планування економічної ефективності діяльності підприємства;
- вибір напрямів розвитку економічного суб'єкта [11, с. 19].

Суть обліково-аналітичної системи полягає в об'єднанні облікових і аналітичних операцій в один процес, проведенні оперативного мікроаналізу, забезпеченні безперервності цього процесу і використанні його результатів при виробленні рекомендацій для прийняття управлінських рішень. При цьому загальна методологія та нормативні положення обліку та аналізу удосконалюються для раціонального використання в єдиній обліково-аналітичній системі [10, с. 36].

Під обліково-аналітичним забезпеченням, слід розуміти сукупність заходів, інструментів і методів бухгалтерського обліку і аналізу, що сприяють формуванню інформаційного ресурсу при розробці фінансових прогнозів для встановлення причинно-наслідкових зв'язків, які виникатимуть в процесі підтримки стабільної фінансово-господарської діяльності та її окремих сторін у майбутньому.

Під обліково-аналітичним забезпеченням розуміється широкий спектр даних бухгалтерського, управлінського (виробничого), податкового обліку, внутрішньої і зовнішньої звітності підприємства, результатів її аналізу, аудиту.

Ступінь впливу конкретних факторів залежить від прийнятих керівником управлінських рішень, а, отже, від рівня обліково-аналітичного забезпечення на підприємстві.

Обліково-аналітична система це сукупність облікових, аналітичних, координаційних і контрольних процедур, синергетичний вплив яких спрямований на задоволення потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів в генеруванні найбільш повної і комплексної інформації, її адаптації до змін зовнішнього середовища з метою вироблення рекомендацій для прийняття раціональних управлінських рішень.

Нині відбувається процес активної інтеграції традиційних методів обліку, аналізу, нормування, контролю та аудиту в єдину обліково-аналітичну систему отримання даних та обробки інформації, зокрема в обліково-аналітичну систему.

Обліково-аналітична система забезпечує реалізацію основних функцій управління, в тому числі облікову, аналітичну, планування, контролю, мотивації і регулювання для прийняття ефективних рішень на всіх рівнях управління підприємством або корпорацією.

Для реалізації системи обліково-аналітичного забезпечення є принциповою схема організації облікової й аналітичної діяльності. На перше місце слід поставити інформаційну базу, при цьому можливо є побудова аналітичних таблиць, отримання аналітичних показників і висновків для прийняття управлінських рішень.

Облікова підсистема є інформаційною базою для аналітичної підсистеми та підсистеми аудиту. Мета облікової підсистеми – це інформаційне моделювання процесу управління підприємством. Таке становище зумовлено специфікою обліку, який, діючи в системі управління, охоплює процеси виробництва, обігу та розподілу суспільного продукту, формуючи інформацію про кругообіг засобів і результатів використання.

В оцінці економічної ефективності підприємства аналіз є одним з найважливіших інструментів управління, що відображає найбільш узагальнену інформацію про фінансовий стан підприємства. Достовірність і своєчасність внутрішньої та зовнішньої інформації, котра дозволяє проаналізувати тенденції його розвитку, виявити резерви і сприяє планомірному розвитку підприємства, досягненню високих фінансових результатів, збільшенню обсягу виробництва товарів і послуг, зростання прибутку.

Аналітична робота займає певне місце в системі обліку, в основі якого, в свою чергу, лежать виробничий облік і калькулювання. Проте, поряд з обліковою, плановою та контрольною функціями, фінансовому та управлінському обліку притаманна також і аналітична функція, завдяки якій можливо достовірно оцінювати фінансовий стан підприємства, його конкурентоспроможність на ринку товарів і послуг, а також своєчасно вживати оперативних заходів щодо попередження банкрутства.

Аналітичні процедури, що проводяться в аспекті ефективного прийняття управлінських рішень доцільно поділяти на такі:

- *моніторингові*, призначені для тривалого аналітичного спостереження за розвитком ситуації з метою забезпечення можливості прийняття управлінських рішень, що носять упереджувальний характер;

- *ініційовані*, проведені аналітичними службами для уточнення виявлених при проведенні моніторингових досліджень проблемних ситуацій;

- *кумулятивні*, котрі характеризуються високими вимогами до оперативності їх проведення, застосуванням окремих методів обробки інформації.

Для усіх видів досліджень передбачається проведення багатостороннього аналізу досліджуваної ситуації з урахуванням динаміки її розвитку, результатів досліджень аналогічних ситуацій, а також використання науково-методичного інструментарію і технічних можливостей.

Аналіз як важлива складова обліку володіє такими функціями:

- аналітична обробка відомостей про діяльність підприємства;
- виявлення відхилень від планових показників, оцінка та на її основі прогнозування їх впливу на очікувані результати прибутку;

- аналіз ризиків діяльності;
- обґрунтування і прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективності інвестиційних проєктів;

- функціонально-професійна мотивація всіх учасників виробничої, господарської, фінансово-економічної та іншої діяльності, спрямована на забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності як підприємства в цілому, так і продукції, робіт, послуг, що є основним видом його діяльності;

- управлінський контроль.

Дослідження принципів формування обліково-аналітичних систем, дали змогу виділити наступні аспекти:

- виявлення інформаційних потреб і способів найбільш ефективного їх задоволення;
- об'єктивність відображення процесів виробництва, обігу, розподілу та споживання, використання природних, трудових, матеріальних і фінансових ресурсів;

- єдність інформації, що надходить з різних джерел, а також планових даних;

- усунення надмірного дублювання в первинній інформації;

- оперативність інформації, яка забезпечується застосуванням новітніх засобів обчислювальної техніки.

Об'єктивність відображення процесів виробництва, обігу, розподілу та споживання, використання природних, трудових, матеріальних і фінансових ресурсів – основна вимога, якій повинна задовольняти діюча нині обліково-аналітична система. Аналізуючи наявну інформацію, можна оцінювати ступінь використання матеріальних, трудових, фінансових ресурсів, розробляти прогнози динаміки витрат, ціни реалізації, обсягу виробництва та інших чинників, що сприяють зростанню прибутку. Використання методів аналізу дозволяє більш достовірно оцінити ділову активність підприємства, його фінансову стійкість, ступінь ризику підприємницької діяльності, ефективність інвестиційних проєктів, це дозволяє не

тільки управляти бізнес-процесами, але також прогнозувати з урахуванням результатів аналізу просування на ринках товарів і послуг, їх прибутковість.

Методики аналізу базуються на методах економічного аналізу. В основі методики – поділ витрат на змінні і постійні, використання маржинального доходу, котрий відіграє значну роль у достовірній оцінці діяльності підприємства і, відповідно, обґрунтуванні управлінських рішень підвищення його ефективності. Методики аналізу базуються на вивченні співвідношень між окремими групами найважливіших економічних показників. Це витрати, обсяг виробництва (реалізації) продукції (послуг) і прибуток. Методика дослідження передбачає:

- аналіз функціонального зв'язку між витратами, обсягом продажів і прибутком;
- аналіз беззбиткового обсягу продажів і зони безпеки;
- аналіз критичного рівня ціни реалізації та обґрунтування варіанта цін в умовах конкуренції;
- обґрунтування рішення щодо виробництва продукції і придбання ресурсів;
- вибір управлінського рішення з урахуванням обмежень на ресурси;
- аналіз ризиків підприємницької діяльності;
- аналіз використання трудових ресурсів та резервів підвищення продуктивності праці;
- аналіз ефективності використання фонду заробітної плати;
- аналіз ринків збуту з урахуванням життєвого циклу продукції (послуг);
- аналіз і прогнозування ефективності інвестицій.

Аналітична функція реалізується у формуванні великих масивів інформації про стан і рух виробничо-фінансових активів підприємства. Саме аналітична підсистема являє собою основу для вироблення оптимальних економічних рішень для управління. Вона дає змогу вчасно побачити тенденції розвитку як негативних, так і прогресивних явищ. На основі різних методик аналізу розробляються варіанти управлінських рішень, які дозволяють загальмувати розвиток негативних тенденцій і створити сприятливі умови для прогресивного розвитку [12, с. 172].

Аналітичне забезпечення управлінської діяльності підприємства передбачає:

- вивчення економічних законів, закономірностей і тенденцій;
- підвищення науково-економічної обґрунтованості стратегічних і тактичних планів і нормативів;
- вивчення виконання планів і дотримання нормативів;
- пошук резервів підвищення ефективності виробництва;
- визначення економічної ефективності використання ресурсів;
- прогнозування результатів;
- дослідження комерційного ризику;
- порівняльний аналіз маркетингових заходів;
- підготовка аналітичних матеріалів.

Система аналітичного забезпечення, діючи безперервно, підвищує якість і розширює сферу практичного застосування інформації, позитивно впливаючи на якість звітності у процесі її підготовки і складання, тобто на ефективність управлінської інформації для сторонніх користувачів. У цьому головному призначенні і головна суть аналітичної системи, реалізацію якої доцільно покласти на аналітика і бухгалтера, що займається первинною обліковою та аналітичною інформацією. Поняття «аналітичне забезпечення» застосовується для визначення якісного стану облікових і аналітичних процесів, які є необхідними для задоволення інформаційних потреб керівників і достатніми для прийняття управлінських рішень [13, с. 197].

Таким чином, формування дієвої обліково-аналітичної системи є об'єктивною необхідністю і потребою кожного підприємства, котре зацікавлене у проведенні оцінювання ситуації, формуванні системи необхідних рішень, що дозволяють досягти прогнозованої величини розвитку підприємства.

Обліково-аналітичне забезпечення відіграє важливу роль для перспективного аналізу та прогнозу фінансових показників діяльності підприємства і передбачає збір, обробку, оцінку усіх видів наявної інформації, котра є необхідною для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Місце обліково-аналітичного забезпечення в системі управління підприємством зображено на рис. 1.

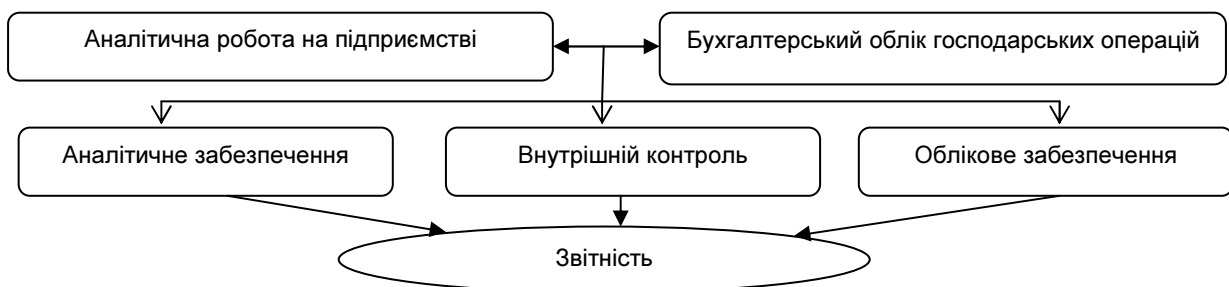

Рис. 1. Місце обліково-аналітичного забезпечення в загальній системі управління підприємством

Джерело: власна розробка

Особливістю сучасної організації обліково-аналітичної системи підприємства при прийнятті фінансових рішень є те, що вона залежить не тільки від фази життєвого циклу, але і від стратегії розвитку підприємства, управління ризиком, а також від урахування впливу зовнішніх і внутрішніх чинників.

Розвиток економіки країни в умовах конкуренції та змінами у бізнес-середовищі, сприяє ускладненню ведення обліку та аналізу. В умовах єдиного підходу до формування фінансової інформації (уніфікованості звітних форм, методики ведення обліку та розкриття інформації у фінансовій звітності), що подається користувачам, для яких і стає актуальним розгляд різних аналітичних показників з метою прийняття управлінських рішень, що пов'язані з оцінкою фінансової стійкості, як правило, може базуватися на традиційній і альтернативній методиці аналізу.

З метою найбільш ефективного використання інформаційних ресурсів і найбільш повного задоволення потреб зацікавлених користувачів в інформації, що формується в обліково-аналітичній системі пропонуємо вирішення наступних завдань:

- зосередження функцій управління в центрах прийняття рішень з метою досягнення узгодженості дій в плануванні, обліку, контролі та економічному аналізі на всіх рівнях управління: виробничих відділах, підрозділах і службах підприємства;

- делегування повноважень і відповідальності не тільки щодо лінійних і функціональних керівників, у діяльності яких повинні бути посилені саме ці функції, але й відносно облікових працівників, що здійснюють контроль за достовірністю, законністю і доцільністю господарських операцій;

- своєчасне забезпечення керівництва інформацією, котра є необхідною для прийняття управлінських рішень;

- координація роботи облікового апарату, що знаходиться в лінійних і функціональних центрах прийняття рішень;

- вдосконалення системи інформаційних зв'язків у середині підприємства;

- створення організаційних умов для розвитку та взаємопроникнення методів планування, обліку, контролю, оцінки і аналізу;

- інформаційне забезпечення фінансового планування.

Ефективність обліково-аналітичної системи залежить, насамперед, від урахування специфіки діяльності економічного суб'єкта. І оскільки в основі обліково-аналітичної системи лежить системний підхід, що дозволяє розглядати підприємство як складний об'єкт, що складається з ряду підсистем, то і обліково-аналітична система на підприємстві повинна складатися з ряду підсистем.

У загальному вигляді в обліково-аналітичній системі виділені наступні підсистеми: інформаційного забезпечення, облікова, аналітична і підсистема контролю. Всі елементи підсистем мають різні цілі, завдання, об'єкти, методи, призначені для різних користувачів інформації. Однак важливою рисою, їх об'єднує, є те, що їхня інформація використовується для прийняття рішень на підприємстві.

Таким чином, все різноманіття методів і методик аналізу в системі удосконалення обліку і аналізу сприяє ефективному вирішенню завдань як ретроспективного, поточного, так і прогностичного характеру, що гарантує підприємству стійку конкурентоспроможність на ринку. Однак, не кожному суб'єкту господарювання вдається зберегти фінансову стійкість. Це у більшій мірі пояснюється тим, що підприємства орієнтуються головним чином на дотримання вимог бухгалтерського обліку, фінансової та податкової звітності, іноді при цьому тенденції розвитку та динаміки показників не завжди аналізуються. Якщо аналіз діяльності і проводиться, то виконується в основному без урахування сучасних методів. Успіх ефективної діяльності визначається правильно обґрунтованих управлінських рішень, при якому велике значення відводиться аналітичній роботі із застосуванням сучасних методів економічного аналізу.

Висновки з проведеного дослідження. Історичний розвиток підходів до ведення бухгалтерського обліку обумовлено національними особливостями, відокремленістю та соціально-економічними умовами різних держав. На нашу думку, обліково-аналітична система підприємства повинна відповідати вимогам формування необхідних облікових даних, використовувати дані зовнішньої та внутрішньої звітності, що забезпечують виконання її аналітичної та контрольної функцій. Все вищевикладене підтверджує відсутність єдиного розуміння поняття «обліково-аналітична система» і необхідність його додаткового осмислення та наповнення. Бо саме органічна єдність і взаємозв'язок всіх складових підсистем обліково-аналітичної системи підприємства дають змогу, з одного боку, приймати необхідні тактичні рішення в оперативному режимі, а з іншого – розробляти і коректувати стратегії розвитку підприємства на довгострокову перспективу.

Система обліку та аналізу об'єднує облікові та аналітичні операції в один процес. При цьому вдосконалюються як загальна методологія, так і нормативні положення обліку та аналізу для раціонального використання в єдиній обліково-аналітичній системі. Безперервність цього процесу і використання його результатів в господарюючого суб'єкта є необхідним для прийняття управлінських рішень керівництвом. Ефективність системи обліково-аналітичного забезпечення залежить насамперед від врахування специфіки діяльності економічного суб'єкта. В основі обліково-аналітичної

системи лежить структурний підхід, що дозволяє розглядати організацію як складний об'єкт, що складається з ряду підсистем.

Література

1. Гудзинський О.Д. Теоретичні аспекти формування обліково-аналітичного механізму менеджменту / О.Д. Гудзинський, Г.Г. Кірейцев, Т.М. Пахомова // *Облік і фінанси АПК*. – 2008. – № 3. – С. 89-93.
2. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз : підручник / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній. – Львів: “Магнолія 2006”, 2008. – 440 с.
3. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика : монографія / І.Д.Лазаришина – Рівне: НУВГП, 2005. – 369 с.
4. Мних Є.В. Економічний аналіз : підручник / Є.В. Мних. – К. : Знання, 2011. – 630 с.
5. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : підручник. – 3-тє видання, перероб. і доп. / П.Я. Попович. – К. : Знання, 2008. – 630 с.
6. Шеремет А.Д. Теория экономического анализа : учебник. – 3-е изд., доп. / А.Д. Шеремет. – М. : ИНФРА-М, 2011. – 352 с.
7. Шкарабан С.І. Діагностика і прогнозування фінансово-господарського розвитку акціонерного товариства : монографія / С.І. Шкарабан, Б.М. Корецький, О.В. Ярошук. – Тернопіль: ТАІП : Рада, 2010. – 300 с.
8. Тычинина Н.А. Теоретическое обоснование содержания учетно-аналитического обеспечения устойчивого развития предприятия // *Вестник ОРУ*. – 2009. – № 2. – С. 102-107. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ebrs.ru/library/74190/86008>.
9. Ульянов И.П. Бухгалтерский учет: пособие для бухгалтера и менеджера / И.П. Ульянов, Л.В. Попова. – М.: Бизнес-Информ, 1999. – 140 с.
10. Попова Л.В. Основные теоретические принципы построения учетно-аналитической системы / Попова Л.В., Маслов Б.Г., Маслова И.А. // *Финансовый менеджмент*. 2003. – № 5. – С. 34–37.
11. Усатова Л.В. Формирование учетно-аналитической системы на предприятии // *Управленческий учет*. – 2008. – № 9. – С. 17-25.
12. Пуцентейло П.Р. Аналітичне забезпечення діяльності підприємства / П.Р. Пуцентейло // *Сталий розвиток економіки*. – 2015. – № 1. – С. 168-174.
13. Пуцентейло П.Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств / П.Р. Пуцентейло // *Інноваційна економіка*. – 2015. – № 1. – С. 194-198.

References

1. Hudzinskyi, O.D., Kireitsev, H.H. and Pakhomova, T.M. (2008), “Theoretical aspects of formation mechanism for accounting and analytical management”, *Oblik i finansy APK*, no. 3, pp. 89-93.
2. Kindratska, H.I., Bilyk, M.S. and Zahorodnii, A.H. (2008), *Ekonomichnyi analiz* [Economic Analysis], textbook, “Mahnoliia 2006”, Lviv, Ukraine, 440 p.
3. Lazaryshyna, I.D. (2005), *Ekonomichnyi analiz v Ukraini: istoriia, metodolohiia, praktyka* [The economic analysis in Ukraine: history, methodology, practice], monograph, NUVHP, Rivne, Ukraine, 369 p.
4. Mnykh, Ye.V. (2011), *Ekonomichnyi analiz* [Economic Analysis], textbook, Znannia, Kyiv, Ukraine, 630 p.
5. Popovych, P.Ya. (2008), *Ekonomichnyi analiz diialnosti subiektiv hospodariuvannia* [Economic analysis of business entities], textbook, Znannia, Kyiv, Ukraine, 630 p.
6. Sheremet, A.D. (2011), *Teoriia ekonomicheskogo analiza* [Theory of Economic Analysis], textbook, INFRA-M, Moscow, Russia, 352 p.
7. Shkaraban, S.I., Koretskyi, B.M. and Yaroshchuk, O.V. (2010), *Diahnostyka i prohnozuvannia finansovo-hospodarskoho rozvytku aksioneroho tovarystva*, [Diagnosis and forecasting financial and economic development corporation], monograph, TAIP: Rada, Ternopil, Ukraine, 300 p.
8. Tychinina, H.A. (2009), “The theoretical justification for the content of accounting and analytical support for the sustainable development of the enterprise”, available at: <http://ebrs.ru/library/74190/86008>.
9. Uljanov, I.P. and Popova, L.V. (1999), *Buhgalterskij uchet: posobie dlja bukhgaltera i menedzhera* [Accounting Guide to Accounting and Business], *Biznes-Inform*, Moscow, Russia, 140 p.
10. Popova, L.V., Maslov, B.G. and Maslova I.A. (2003), “The basic theoretical principles of accounting and analytical systems”, *Finansovyy menedzhment*, no. 5, pp. 34 – 37.
11. Usatova, L.V. (2008), “Formation of accounting and analytical systems in the enterprise”, *Upravlencheskiy uchet*, no. 9, pp. 17-25.
12. Putsenteilo, P.R. (2015), “Analytic support of enterprises”, *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 1, pp. 168-174.
13. Putsenteilo, P.R. (2015), “Peculiarities of functioning analytic support of enterprises”, *Innovatsiina ekonomika*, no. 1, pp. 194-198.